

УДК 378.22:378.128: 33(045)

**КОНКУРС ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙТЕРНОСТІ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ**

В.В.Каплінський, Т.М.Кошолар

Анотація. Стаття знайомить зі змістом та методикою проведення загально університетського конкурсу педагогічної майстерності як засобу професійної підготовки майбутніх вчителів.

Ключові слова: конкурс педагогічної майстерності, конкурсні завдання, критерії оцінювання, майстерність впливу, майстерність усного мовлення.

Аннотація. *Статья знакомит с содержанием и методикой проведения в общеуниверситетского конкурса педагогического мастерства как средства профессиональной подготовки будущих учителей.*

Ключевые слова: *конкурс педагогического мастерства, конкурсные задания, критерии оценивания, мастерство влияния, мастерство устного вещания.*

Summary. *The article acquaints with maintenance and method of leadthrough in the general lines of university competition of pedagogical trade as to the mean of professional preparation of future teachers.*

Keywords: *competition of pedagogical trade, competitive tasks, evaluation criteria, trade of influence, trade of the verbal broadcasting.*

Постановка проблеми. Завершальним етапом вивчення педагогіки у педагогічному вузі є курс «Основи педагогічної майстерності». Оволодіти змістом цієї важливої для майбутнього педагога дисципліни означає перш за все засвоїти рекомендований навчальною програмою обсяг знань.

Методологія науки виділяє різні типи знань: декларативні (описові), аксіологічні (оцінювальні), атрибутивні (визначають властивість тих чи інших предметів), проблемні та процедурні [1, с.37].

З позицій вивчення основ педагогічної майстерності нас цікавлять перш за все знання процедурного характеру, або, як їх називає М.С.Бургин «прагматико-процедурні». Саме вони, на думку цього вченого, розкривають діяльний характер науки і існують у формі когнітивних дій (застосувань) або засобів, які забезпечують такі дії. Інакше кажучи, це знання науково-практичного характеру, або знання про способи діяльності (типу «як»). Їх значення образно можна виразити такими метафорами:

«По-справжньому знає камінь не той, хто його роздобув і пізнав таємницю структури, а той, хто з нього храм побудував»;

«Якщо ви дасте голодній людині рибу, вона буде ситою лише один день, але якщо ви навчите її ловити рибу – вона може бути ситою все своє життя».

Саме такі знання стають основою формування професійних вмінь майбутнього педагога і забезпечують успішність його педагогічної діяльності. Тому в процесі вивчення цього курсу головний акцент робиться на засвоєнні тих знань, які стають керівництвом до успішних дій спочатку на практиці в школі, а потім у самостійній професійній діяльності.

Рівень оволодіння досвідом пошуково-творчої діяльності, в основі якої лежать засвоєнні в процесі вивчення цього курсу процедурні знання перевіряється під час проведення конкурсів педагогічної майстерності, які спочатку проводяться в академічних групах, пізніше в Інститутах. Завершальний загальноуніверситетський конкурс педагогічної майстерності представляє кращих з кращих і стає яскравим педагогічним дійством, а насправді школою педагогічної майстерності, оскільки в процесі його проведення переможці демонструють плоди власної педагогічної творчості, які визрівають протягом всього часу вивчення цього курсу.

Мета даної статті полягає у розкритті змісту та методики організації оціночно-результативного етапу вивчення основ педагогічної майстерності, яким і виступає конкурс педагогічної майстерності, а йому в свою чергу передують заключні заняття з пропедевтичної практики, спрямовані на формування майстерності публічного виступу та самопрезентації в ситуаціях першого знайомства.

Опираючись на багаторічний досвід школи педагогічної майстерності академіка І.А.Зязюна продовжений і розвинутий його послідовниками М.В.Гриньовою, О.А.Лавріненком, Н.М.Тарасевич та ін., представляємо власний досвід організації завершального етапу вивчення основ педагогічної майстерності, початок проведення якого сягає в 1993 рік.

Знання, які здобувають студенти на лекціях, семінарах та лабораторних з курсу «Основи педагогічної майстерності» стають теоретичними позиціями при підготовці до конкурсних завдань, які охоплюють головні аспекти професійної діяльності педагога: майстерність організації навчальної діяльності, майстерність виховного впливу, майстерність володіння усним словом, майстерність розв'язання проблемної педагогічної ситуації, майстерність володіння собою.

Кожному з вищезазначених напрямів діяльності педагога відповідають конкурсні завдання, якими охоплюється кожен студент, оскільки мініконкурси педагогічної майстерності спочатку проводяться в академічних групах.

Виходячи з того, що головною зброєю педагога є усне слово, велика увага приділяється майстерності володіння саме усним словом. У зв'язку з цим, конкурсу педмайстерності передують два заключних заняття з пропедевтичної практики, на яких кожен студент виступає з підготовленою заздалегідь усною програмою на одну з запропонованих тем.

Перше заняття знайомить студентів з кращими зразками публічних виступів майстрів усного слова. Його ціль полягає у формуванні вмінь здійснювати аналіз публічних виступів, які вони спостерігають на екрані і аналізують за нижче представленою схемою.

Оцініть зміст виступу. Чи викликає він інтерес слухачів? Чим саме?

Які ораторські вміння допомагають підтримувати інтерес і увагу слухачів?

Оцініть зовнішню техніку лектора. Що саме вас приваблює в ній?

Оцініть майстерність усного мовлення лектора (звукову чіткість, інтонаційну виразність, емоційність, образність).

Які прийоми застосовує оратор для активізації уваги слухачів.

Оцініть побудову виступу, його композиційну оформленість. В чому їх значення?

Чи є зміст виступу переконливим? Що саме сприяє його переконливості?

Чи є у вас зауваження до продемонстрованого публічного виступу в плані його удосконалення? Які саме?

Після аналізу зразків публічних виступів студенти отримують домашнє завдання: підготувати публічний виступ до 7 хвилин, з яким вони виступають на наступному занятті. Перелік тем публічних диспутів студенти отримують заздалегідь.

Виступ перед випускниками на святі останнього дзвоника.

Виступ на тему: «Як удосконалити самого себе».

Виступ перед батьками на одну з актуальних проблем виховання:

Як забезпечити духовний контакт?

Таємниці виховного впливу.

Умови ефективного переконування.

Типові помилки сімейного виховання.

Причини та способи розв'язання конфліктних ситуацій.

Виступ перед першокурсниками на посвяті в студенти.

Виступ перед випускниками на святі вручення дипломів.

На другому занятті заслуховуються і аналізуються публічні виступи, підготовлені студентами. Це заняття передбачає: а) майстерності виступу перед аудиторією; б) основних компонентів майстерності усного мовлення: 1) звукової чіткості; 2) інтонаційної виразності; 3) емоційності мовлення; в) ораторських вмінь (вибір оптимального варіанту пошуку виступу; вміння забезпечувати логічний зв'язок між окремими частинами інформації; чіткість та ясність викладу інформації; яскравість та переконливість прикладів; дотримування почуття міри; вміння акцентувати увагу на головному та суттєвому; бачення зворотної реакції з відповідним корегуванням дій; використання (при необхідності) елементів розумного та доречного гумору; вміння висловлюватись стисло, відсікаючи зайву інформацію; грамотне використання елементів мовленнєвої техніки (пауза, сила та тембр голосу, темп, логічний наголос); г) вміння здійснювати аналіз та самоаналіз публічного виступу.

Після виступу студента здійснюється колективний аналіз публічного виступу, його самоаналіз та оцінка викладачем за чітко визначеними заздалегідь критеріями: 1) змістовність; 2) композиційна оформленість; 3) виразність та культура мовлення; 4) вільне володіння змістом.

Слід зазначити, що заняття з пропедевтичної практики відрізняються від академічних занять тим, що студенти дійсно практикуються в тому чи іншому виді діяльності, зокрема, в майстерності усного виступу перед аудиторією. Така практика готує студентів до виконання **першого конкурсного завдання** загально університетського конкурсу педагогічної майстерності, яке носить назву «Притча, що відображає моє життєве або професійне кредо». Акцент робиться саме на майстерності словесного впливу. Це головна вимога конкурсу, в якому не має бути театралізації, тих чи інших наочних засобів, ні в якому разі елементів шоу, а лише учасник, який вміє впливати на аудиторію з допомогою чисто вербальних та невербальних засобів усного мовлення. Лише конкурсант, лише його слово, його почуття, переживання, його думка та фантазія. Саме ця вимога ставиться в основу визначення критеріїв оцінювання конкурсу членами журі, до якого входять кращі викладачі, які читають курс Основ педагогічної майстерності, вчителі-предметники, студенти-переможці минулорічних конкурсів на чолі з завідувачем кафедри педагогіки. Перше конкурсне завдання оцінюється за чітко визначеними критеріями: 1) прояв індивідуальності учасника; 2) емоційний контакт з аудиторією; 3) виразність та культура мислення; 4) вільне володіння змістом; 5) дотримання регламенту (до 4 хв).

Друге конкурсне завдання – виявляє майстерність педагога орієнтуватись у складній педагогічній ситуації, оскільки професійна діяльність педагога, являє собою процес розв'язання численних педагогічних ситуацій, що здебільшого виникають непередбачено. Як справедливо зауважує в статті «Поняття режисури гри в педагогіці» С.Смирнов, «справжній педагог – не той, хто знає матеріал, і навіть не той, хто добре володіє цим матеріалом, а той хто може в обставинах шкільного життя, яке щосекунди змінюється, знаходити оптимальні рішення, хто вміє орієнтуватись в непередбаченій педагогічній ситуації» [5, с.35].

Це найскладніше творче завдання, оскільки необхідно діяти миттєво. Ситуація демонструється на екрані і зупиняється на проблемі, яку миттєво потрібно розв'язати, а точніше запропонувати оптимальний варіант продовження ситуації, змоделювати спосіб подальшої педагогічно доцільної поведінки вчителя (не **що** потрібно далі робити, а **як** діяти, щоб забезпечити успіх). Ситуації підбираються таким чином, щоб забезпечити їх рівноскладність для учасників. Здебільшого це ситуації першого знайомства, в яких учні намагаються випробувати вчителя, або чинять йому опір. Мета педагога – здійснити педагогічно доцільну самопрезентацію, тобто справити на учнів позитивне враження, викликати симпатію, забезпечити взаємний контакт, організувати їх на відповідну діяльність. Ситуація вимагає педагогічної кмітливості учасника, нестереотипного підходу, інколи почуття розумного та доречного гумору, володіння прийомами педагогічної взаємодії (натяк, іронія, вдавана байдужість, залучення до цікавої діяльності). Все вищесказане визначає відповідні критерії оцінювання способу поведінки майбутнього педагога у ситуації.

Відповідність запропонованого варіанту змісту ситуації та спрямованість на вирішення проблем, відображеної в ній.

Відповідність віковим та індивідуальним особливостям учнів, умовам протікання ситуації.

Чи не є дії вчителя таким, які викликають протидію (повчальними, моралізаторськими і т.п.).

Чи зумів вчитель справити позитивне враження на учнів (словами, діями, обраним способом впливу).

Результативність запропонованого варіанту (чи зумів педагога зняти проблему і викликати позитивне ставлення до себе, забезпечити взаємний контакт, організувати учнів на відповідну діяльність і т.п.).

Характер методики проведення даного конкурсу не є усталеним, а з року в рік оновлюється.

Останнім часом практикується після запропонованого учасником власного варіанту розв'язання ситуації, демонструвати на екрані той педагогічно доцільний варіант, який мав місце насправді в ситуації. Такий підхід дозволяє учасникам, членам журі і глядачам оцінити коефіцієнт корисної дії обох варіантів, порівнявши їх. З іншого боку така методика реалізує освітньо-виховні цілі і посилює мотивацію до професійної діяльності педагога. Оскільки ситуації підбираються такі, що демонструють після виникнення проблеми блискучий педагогічно грамотний варіант її вирішення педагогом.

Наведемо приклади пропонованих учасникам ситуацій з виникненням проблеми та її подальшого розв'язання педагогом.

Ситуація №1. *Коли Світлана Сергіївна вперше переступила поріг учительської фізико-математичного ліцею, вчителі їй поспівчували, оскільки знали ставлення до літератури майбутніх математиків з 10-Б. В учительській вона переважно мовчала. Але це мовчання було змістовним. Недарма ще в університеті студентку Світлану називали майстринею змістовних пауз.*

До уроку в 10-Б залишалась майже година. Світлані Сергіївні цього було досить, щоб обмірковувати свою першу зустріч з десятикласниками. Вони також готувались гідно зустріти нову вчительку. З порога Світлана Сергіївна кинула погляд на дошку, вицент списану формулами. Всі демонстративно виконували завдання, написані на дошці. Староста сказав, одночасно продовжуючи писати в зошиті: «Сьогодні у нас директорська контрольна. Ми маємо до неї підготуватись. Наш ліцей спеціалізований, фізико-математичний. А тому ми Вам пропонуємо таку форму співробітництва: Ви нам розповідаєте літературу, а ми розв'язуємо задачі. І нам буде вигідно, бо ми займатимемось головною своєю справою, і Вам непогано, бо будемо сидіти спокійно, не порушуючи дисципліну».

Світлана Сергіївна розуміла, що заклики, моралізування тут тільки зашкодять. «Я зараз мушу так на них подіяти, щоб у них з'явилась потреба і в моєму предметі», - думала вона. Потім підійшла до вікна і...

Варіант подальшої поведінки педагога, який демонструється після варіанту, запропонованого учасником.

Оглянувши клас і витримавши паузу, Світлана Сергіївна стримано сказала:

- Гарзд. Я дозволяю вам займатися своєю улюбленою справою. Але дозвольте і мені, коли я розповідатиму вам, стояти тут і дивитись у вікно, щоб нікого не непокоїти.

Наступна її пауза була наповнена вже іншим змістом: сторожким очікуванням, зародженням інтересу до її особистості.

Дивлячись у вікно і відчуваючи, що увага з математичних завдань приховано переключалась на неї, вона розпочала урок:

*Снова выплыли годы из мрака
И шумят, как ромашковый луг.*

*Мне припомнилась нынче собака,
Что была моей юности друг.
Нынче юность моя отиумела...*

В класі стояла Тиша. Поезії Сергія Єсеніна змінювались цікавими фактами його життя, спогадами сучасників. Стримано. Ненав'язливо. Інтригуючи.

Перед Світланою вже були не дерева за вікном, а допитливі очі переможених десятикласників. Навіть не помітила, як відійшла від вікна і вже стоїть біля столу...

А наприкінці навчального року поряд з портретами визначних фізиків та математиків у шкільному коридорі висіли портрети поетів та прозаїків.

Ситуація №2. Її призначили класним керівником 9-А класу. Директор попереджав про те, що при першій зустрічі учні будуть випробовувати, оскільки цей клас випробовує всіх учителів. Те, що трапилось, перевершило всі сподівання. Коли Марина Максимівна розповідала про Януша Корчака, про його жертвність ради дітей-сиріт і відвернулася до дошки, щоб щось на ній написати, хтось з учнів поціливі їй з рогачки в потилицю...

Варіант подальшої поведінки педагога.

Вчителька, опутивши руки стояла спиною до класу. Потім поставила після перерваного на півслові напису три великі крапки. Повернулася обличчям до класу і запитала: «Хто?» Звичайно ж всі мовчали. Запитала вдруге: «Хто?» Відтак, витримавши паузу, додала: «Що ж, лише жалюгідний боягуз, вже звиклий до свого боягузтва, може так спокійно ховатись за спинами інших. А втім, він двічі боягуз: вистрелив у спину і боїться у цьому зізнатись. Якщо це йому подобається, то його варто лише пожаліти. Розпочнімо наше знайомство...»

Конкурсному завданню «Майстерність розв'язання педагогічної ситуації» також передують два заняття з пропедевтичної практики, присвячені ситуаціям першого знайомства.

Мета першого заняття – набуття досвіду організації першого знайомства з учнями на основі аналізу відео ситуацій першого знайомства.

Студенти знайомляться з продемонстрованими на екрані ситуаціями першого знайомства і аналізують їх за наступною схемою: 1) визначте причини успіху або невдачі педагога; 2) відповідність дій педагога віковим та індивідуальним особливостям учнів; 3) чи не є дії вчителя такими, що викликають протидію? В чому її причини?; 4) результативність (чи уміє педагог викликати позитивне ставлення до себе, забезпечити взаємний контакт, мотивувати, включити учнів у відповідну діяльність); 5) які здібності та особистісні якості педагога, що допоможуть йому забезпечити успіх (а) професійний рівень, ерудиція, кругозір; б) рівень внутрішньої культури; в) прихильність та любов до дітей; г) наявність педагогічного такту; д) прояв індивідуальності; е) почуття міри; є) вміння спілкуватись на рівних, не підкреслюючи своєї вищості; ж) почуття розумного та доречного гумору); 6) оцінка техніки та культури мовлення вчителя, його невербальної поведінки; 7) оцінка методичної майстерності вчителя (опори на принципи виховання, використання оптимальних способів виховної взаємодії).

В кінці заняття студентам дається домашнє завдання: змоделювати варіант першої зустрічі з учнями середніх або старших класів.

На другому занятті відбувається мікрОВикладання (демонстрація власних моделей педагогічно доцільної самопрезентації на початковому етапі педагогічної практики).

Заняття передбачає: формування умінь і навичок педагогічно доцільної самопрезентації на основі демонстрації власних варіантів першого знайомства з класом, їх аналіз та самоаналіз за такими критеріями: 1) змістовність; 2) вміння зацікавити учнів та забезпечити взаємний контакт; 3) прояв індивідуальності педагога; 4) контакт з аудиторією; 5) зовнішня техніка педагога; 6) внутрішня техніка; 7) техніка та культура мовлення; 8) впевненість.

Третє конкурсне завдання з театральної педагогіки, при виконанні якого студенти демонструють техніку усного мовлення, інтонаційну виразність та театральні здібності на основі поетичних текстів з українського національного фольклору (скоромовок, лічилок, дитячих забавлянок, прозивалок, українських жартівливих пісень). Тексти навмисно відбираються цікаві та веселі, що створює в залі під час їх читання з різними інтонаціями піднесену емоційну атмосферу. Текст супроводжується п'ятьма завданнями. Перше – вимагає виразно прочитати його в максимально швидкому темпі, що дає можливість оцінити звукову чіткість мовлення конкурсанта. Наступних чотири завдання перевіряють інтонаційну виразність та театральні здібності, оскільки текст читається з заданими інтонаціями, які вимагають створення певного театального образу, адекватного вказаній інтонації.

Окрім інтонації журі оцінюють мімічну та пантонімічну виразність. Виконання таких завдань є досить важливим для педагога, тому що інтонація буває важливішою за інформацію і її невизначеність чи неадекватність змісту часто знижують коефіцієнт корисної дії інформації. Наведемо кілька прикладів

конкурсних завдань з театральної педагогіки.

*Кульба-баба
Кульба-дід
Посідали за обід
Та за ложку
Та за миску.
А дід бабу
Хляп по писку.*

Прочитати:

1. Виразно в максимально швидкому темпі.
2. Захоплено.
3. Підозріло.
4. З обуренням.
5. З любов'ю.

Із родинно-побутової пісні:

*А те дівча напалося,
Впало з печі, забилося.
А той баран круторогий,
Поламав він пану ноги,
А той гиндик, диндин-диндик,
А та гуся, гуся-сюся.*

Прочитати:

1. Виразно в максимально швидкому темпі.
2. З жахом.
3. Захоплено.
4. З жалем (співчуттям).
5. З презирством.

Критерії оцінювання конкурсу членами журі: 1) звукова чіткість; 2) адекватна передача інтонації №1; 3) адекватна передача інтонації №2; 4) адекватна передача інтонації №3; 5) адекватна передача інтонації №4.

Тема четвертого конкурсного завдання з року в рік змінюється. Спочатку це була самопрезентація учасника, потім презентація факультету (інституту), пізніше презентація спеціальності «Я і моя спеціальність». Сьогодні – реклама «Моя професія», мета якої – викликати інтерес до професії педагога взагалі, або вчителя якоїсь певної спеціальності. При підготовці цього конкурсного завдання розкриваються творчі здібності конкурсанта, вміння зорієнтувати на вибір професії педагога, переконати слухача та глядача шляхом розкриття привабливих сторін цієї професії, актуалізувати її серед інших професій. Учасник працює не лише над відбором цікавого змісту, звертаючись до фактів з життя знаменитих педагогів, поезії, цікавих педагогічних ситуацій, відеофрагментів про діяльність педагога, а і його композиційним оформленням, що має неабияке значення для реклами. При цьому більша частина рекламної інформації має звучати уст самого учасника чітко, щиро, виразно, емоційно (знову ж таки, робиться ставка на майстерність володіння усним словом).

Пропонуємо варіант реклами професії вчителя, в основу якої покладені факти з життя та педагогічної діяльності А.С.Макаренка.

Уявіть лікаря, який вводить в себе сильну вакцину, щоб перевірити її небезпечність для організму. Лише після цього вводить її хворим.

Герой моєї професії – лікар людської душі. Спосіб її лікування він спочатку випробовував на собі. Змнив себе. Потім змінив своїх вихованців. А після – всю науку виховання.

Він не просто виховував, навіть не перевиховував. Він будував людські характери заново, як вибудував заново свій власний характер.

На екрані висвічується фото його першої зустрічі з вихованцями. Звучить «Місячна соната» Бетховена. На фоні тихої музики звучать слова: «А я стоял перед ними. Всматривался в эту массу беспризорницы.» В черновато-грязном море клифтов, всклокоченых причесок круглыми пятнами стояли лица безучастные, первобытные, с открытыми ртами, с шороховатыми взглядами, с мускулами, сделанными из пакли. Поначалу я даже растерялся. Никто ведь не заставляет людей делать паравозы из старых ведер или консерви из картофельной шелухи. А я должен был сделать не паравоз, не консерви, а настоящего человека из чего?!!»

Із дитячого українського фольклору:

*Качка дика без'язика
Загубила черевика.
Васичинські голонупи
Посідали коло купи,
Наїлися лободи,
Дрибуль-дрибуль до води.*

Прочитати:

1. Виразно в максимально швидкому темпі.
2. З почуттям любові.
3. Урочисто!
4. Трагічно.

Народні глузування з хлопців:

*Льонька-шпонька вкрав коралі,
Сидів місяць в криміналі,
Туди миші забігали,
Льонці носа покусали,
Відкусили бульку з носа,
Причепили від барбоса.*

Прочитати:

1. Виразно в максимально швидкому темпі.
2. Підозріло.
3. Співчутливо.
4. Задириливо («вызывающе»).
5. З інтонацією «по вуха» закоханої людини (захоплено).

С отвращением и злостью я думал тогда о педагогической науке. Сколько лет она существует! Какие имена! Какие блестящие мысли! Песталоцци, Руссо, Натто, Блонский. Сколько имен! Сколько бумаги! Сколько слов! А в то же время... ничего нет. С одним хулиганом нельзя управиться. Нет метода, ни инструмента, ни логики. Просто ничего нет. Какое-то шарлатанство. И... страх.

И тогда мою голову посетила дерзкая мысль. Может быть, самая дерзкая в истории педагогики: прошлое ребенка, точнее, дурное прошлое не должно входить в его будущее.

Далі статична картинка першої зустрічі оживає і продовжується в коротеньких відеофрагментах «Педагогічної поеми»:

Макаренко показує вихованцям їх особові справи, запечатані сургучем:

Фрагмент 1. *«здесь все ваше прошлое! Но оно меня не интересует. И вы должны его забыть. Пусть наша колония станет вашим родным домом. Вы будете учиться и работать. Только предупреждаю: дисциплина будет строгой.»*

Фрагмент 2. А.Макаренко призначає Задорова, командиром по охороні дороги:

– Значит, решили: командиром по охране дороги назначим Задорова. Будешь с собой брать мой наган.

- Я?

- Да, ты.

Фрагмент 3. Голова РККП: *– И где ты таких хлопцев набрал?*

Макаренко: *- сами делаем.*

Фрагмент 4. А.Макаренко доручає С.Калабаліну привести гроші:

- Вот доверенность. Поедешь в город и получишь в финодтеле деньги.

- Две тысячи? И что?

- И больше ничего. Привезешь их мне.

- А если я не привезу денег?

- Пожалуйста, без idiotских разговоров. Тебе дают поручение, поезжай и сделай. Нечего тут психологию разыгрывать. Поедешь верхом. Вот тебе револьвер на всякий случай.

Фрагмент 5. С.Калабалін (після того, як привіз гроші):

- «Ох, и хитрый вы Антон Семенович».

Фрагмент 6. М.Горький: *«Удивительный вы, человечество, Макаренко! Хочется от души поблагодарить вас за ваш умный, прекрасный труд».*

Пройде час. І ЮНЕСКО цілком справедливо визнає Антона Семеновича Макаренка кращим педагогом ХХ ст.. А його «Педагогічну поему» - найкращим художнім твором про виховання.

Продовження цих відофрагментів – наше сьогодні. І твоє особисте майбутнє. Адже лише вибір професії педагога дає тобі шанс. Шанс створити власну «Педагогічну поему» і стати кращим педагогом ХХІ століття. Не втрачть його. Зроби свій вибір сьогодні, бо запізнитись можна назавжди.

Основні конкурсні завдання – проведення фрагменту уроку або виховного заходу та їх оцінка за відповідними критеріями. При підготовці до фрагменту виховного заходу особлива увага акцентується на тому, що виховний захід повинен виховувати, а не розважати і ні в якому разі не перетворюватись в шоу. Під час його проведення має проявлятися майстерність саме виховного впливу, тобто впливу на емоційну сферу особистості. Його завдання: спонукати до роздумів про моральні цінності, смисл життя; викликати потребу у самовихованні; дати поштовх до позитивних змін у структурі особистості, до боротьби зі своїми недоліками. Це обумовлює відповідні критерії оцінювання: 1) відповідність змісту поставленим цілям; 2) рівень реалізації його виховного потенціалу; 3) техніка та культура мовлення; 4) емоційний контакт із аудиторією; 5) вільне володіння змістом.

При проведенні фрагменту уроку акцентується увага на реалізації певної дидактичної ідеї, яка має бути представлена і розвинута в процесі мікрОВикладання. Основний акцент робиться на забезпеченні зустрічної активності учнів, в даному випадку студентів аудиторії, для яких проводиться фрагмент уроку. Оцінюється за такими критеріями: 1) науковість (оцінка змісту); 2) оптимальність методичних засобів; 3) забезпечення контакту з аудиторією; 4) вільне володіння навчальним матеріалом; 5) дотримання регламенту.

Висновки. Запропонований підхід до проведення загально університетського конкурсу педагогічної майстерності як засобу професійної підготовки майбутніх учителів забезпечує формування високого рівня професійної майстерності в основних її напрямках: майстерності усного мовлення, майстерності спілкування, майстерності проведення уроку та виховного заходу, майстерність володіння собою, а також майстерності розв'язання проблемних педагогічних ситуацій. Про ефективність такої форми свідчать високі успіхи студентів Вінницького державного педагогічного університету на Всеукраїнських олімпіадах з педагогіки. Щороку конкурс переростає у свято педагогічної майстерності,

на якому демонструються педагогічні таланти все нових і нових молодих майстрів педагогічної справи. Основи успіху яких закладаються на заняттях з основ педагогічної майстерності.

Література

1. Бургін М.С. Наукова теорія і її підсистеми / М. С. Бургін, Кузнецов В.І. // Філософська думка. – 1987. – №5. – С. 34-46.
2. Бургін М.С. Понятия и функции методологии педагогики / М. С. Бургин // Советская педагогика. – 1990. - №10. – С.74-77.
3. Макаренко А.С. Сочинения. В 7-ми томах. – Том 1. Педагогическая поэма. / А.С. Макаренко. – М. : Из-во академ. пед. наук, 1957.
4. Педагогічна майстерність : Підручник / За ред. І.А.Зязюна. – К. : Богданова А.М., 2008.
5. Смирнов С.А. Понятие режиссуры игры в педагогике / С.А.Смирнов // Вестник высшей школы. – 1987. - №6. – С.34-39.